

A1 A2

CURS DE
CATALÀ

1 2 3

RESUM
GRAMATICAL

A PUNT

PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT

alfabet

a a	j jota	s essa
b be (alta)	k ca	t te
c ce	l ela	u u
d de	m ema	v ve (baixa)
e e	n ena	w ve doble
f efa	o o	x ics o xeix
g ge	p pe	y i grega
h hac	q cu	z zeta
i i	r erra	

articles

articles definits: forma i ús

	masculí	femení
singular	el (l')	la (l')
plural	els	les

- Fem servir l'article definit per referir-nos a un element que l'oient identifica entre tots els altres, perquè o no n'hi ha cap més, o perquè els oients ja coneixen, ja que se n'ha parlat anteriorment.

La professora de català es diu Àngela. (És una professora identificada.)

Aquest és el teu llibre?

No, és el meu. (És un llibre identificat.)

- Fem servir l'article definit davant dels dies de la setmana per indicar-ne la freqüència. Pot anar tant en singular com en plural.

El / Els dilluns vaig a la piscina. (Cada dilluns.)

- Usem l'article definit davant dels noms de països que tenen dues paraules o que són plurals: *el País Basc*, *els Estats Units*... Hi ha alguns països que s'acostumen a dir amb article: *l'Argentina*, *l'Equador*, *la Xina*, *el Brasil*...

- Les ciutats van sense article: *París*, *Barcelona*, *Lima*... Però n'hi ha algunes que tenen l'article incorporat, com *l'Alguer*, *el Caire*, *la Corunya*... Els països d'Europa tampoc porten article: *França*, *Itàlia*, *Holanda*...

articles definits: contraccions

	el	els	l'	la	les
a	al	als	a l'	a la	a les
de	del	dels	de l'	de la	de les
per	pel	pels	per l'	per la	per les

articles indefinits: forma i ús

	masculí	femení
singular	un	una
plural	uns	unes

- Fem servir l'article indefinit per referir-nos a un element que l'oient no identifica especialment entre els elements de la seva categoria.

Aquesta és una professora de l'escola. (Hi ha més professores a l'escola.)

articles personals: forma i ús

l'	davant de nom d'home o de dona començat per vocal
el / en	davant de nom d'home començat per consonant
la	davant nom de dona començat per consonant o per i , u , hi , hu àtones

- No utilitzem l'article personal:
 - Si el nom fa de subjecte del verb **dir-se**. No identifiquem la persona, sinó que la denominem.

Com et dius?

Em dic Joana.

- Davant de nom o cognom, o nom i cognom, quan identifiquem una persona amb les paraules **senyor** / **senyora** o amb algun càrrec.

Aquesta és la senyora / la professora Pilar Rius.

- Quan fem servir un vocatiu, per dirigir-nos a una persona.

Pere, qui és aquell noi?

- Quan responem com ens diem només amb el nom o nom i cognoms.

El seu nom, si us plau? / Com es diu?

Roc Ricard.

adjectius: gènere i nombre

singular		plural	
masculí	femení	masculí	femení
	-a	-s	-es
sincer	sincera	sincers	sinceres
-c	-ca / -ga	-s	-ques / -gues
simpàtic	simpàtica	simpàtics	simpàtiques
noruec	noruega	noruecs	noruegues
-t	-ta / -da	-s	-tes / -des
obert	oberta	oberts	obertes
divertit	divertida	divertits	divertides
-à, -è, -í, -ó, -ú	-ana, -ena, -ina, -ona, -una	-ans, -ens, -ins, -ons, -uns	-anes, -enes, -ines, -ones, -unes
català	catalana	catalans	catalanes
setè	setena	setens	setenes
argentí	argentina	argentins	argentines
rodó	rodona	rodons	rodones
comú	comuna	comuns	comunes
-u	-va	-us	-ves
actiu	activa	actius	actives
vocal accentuada +s	-esa / -osa	-esos / -osos	-eses / -oses
compromès	compromesa	compromesos	compromeses
seriós	seriosa	seriosos	serioses
-s	-a / -sa	-os / -sos	-es / -ses
gris	grisa	grisos	grises
ros	rossa	rossos	rosses
-sc	-a	-os	-ques
fresc	fresca	frescos	fresques
-ig	-tja / -ja	-tjos / -jos	-tges / -ges
lletig	lletja	lletjos	lletges
boig	boja	bojos	boges
-i, -u àtones	vocal anterior accentuada + -ia / -ua	-s	vocal anterior accentuada + -ies / -ues
espontani	espontània	espontanis	espontànies
ingenu	ingènua	ingenus	ingènues
tranquil, tranquil·la, tranquils, tranquil·les; baix, baixa, baixos, baixes; dolç, dolça, dolços, dolces.			

- Els adjectius qualificatius solen acompanyar els substantius, per indicar-ne les característiques. Hi concorden en gènere i nombre. Si l'adjectiu fa referència a dos o més substantius, de gènere diferent, va en masculí plural i es recomana que el substantiu masculí sigui el més proper a l'adjectiu.

*En Joan és **simpàtic**.*

*La Marta i en Joan són **simpàtics**.*

- Normalment l'adjectiu va darrere del substantiu, però en alguns casos pot anar davant, per marcar un cert èmfasi.

*Avui he vist una pel·lícula **divertida**.*

*He vist una **magnífica** pel·lícula!*

masculins i femenins amb la mateixa forma

singular		plural	
masculí i femení		masculí i femení	
-ble	sociable	-s	sociables
-ant	distant	-s	distants
-ent	docent	-s	docents
-al, -il	formal, fàcil	-s	formals, fàcils
-aire	xerraire	-s	xerraires
gran, grans; jove, joves; alegre, alegres; belga, belgues; rosa, roses; marró, marrons...			

bo / bon / dolent / mal

- L'adjectiu **bo**, **bona**, **bons** i **bones** pot anar davant i darrere dels noms. El masculí singular **bo**, quan va davant del nom, canvia a **bon**. **Bon**, **bona**, **bons** i **bones** van precedits per l'article indefinit pertinent.

*El sou és **bo**.*

*És **un bon** sou.*

*La feina és **bona**.*

*És **una bona** feina.*

*Els horaris són **bons**.*

*Són **uns bons** horaris.*

*Les condicions són **bones**.*

*Són **unes bones** condicions.*

- Si els adjectius **dolent**, **dolenta**, **dolents** i **dolentes** van davant del nom, canvien per **mal**, **mala**, **mals**, **males**, i acostumen a anar precedits per l'article in-

definit. Les formes que precedeixen el nom no s'utilitzen gaire.

*El sou és **dolent**.*

*La feina és **dolenta**.*

*Els horaris són **dolents**.*

*Les condicions són **dolentes**.*

*En Pau és **un mal** professional.*

adverbis: bé / ben / malament / mal

- L'adverbi **bé** i el seu contrari **malament** modifiquen el sentit d'un verb.

*Diuen que els rics viuen **bé** ≠ **malament**.*

*Estic **bé** ≠ **malament**.*

*Ho has fet **bé** ≠ **malament**.*

- Els adverbis **bé** i **malament** canvien a **ben** i **mal**, quan van davant d'un participi. **Ben** també pot anar davant d'un adjectiu o d'un adverbi en el sentit de **bastant** o **molt**.

*Els treballadors estan **ben** ≠ **mal** pagats.*

*Aquest dinar ha quedat **ben** bo.*

*Ara vius **ben** lluny.*

connector: si

- **Si** pot introduir oracions que expressen una condició. Per expressar condicions pròximes a la realitat i poc incertes, el verb de les oracions introduïdes per **si** pot anar en qualsevol temps de l'indicatiu, excepte en futur i condicional. El verb de l'oració principal pot anar en qualsevol temps de l'indicatiu i en imperatiu.

Si plou, ens quedem / ens quedarem a casa.

Si et talles, renta't la ferida amb aigua.

Si avui ~~plourà~~ / ~~plouria~~, ens quedarem a casa.

demonstratius

	singular		plural		neutre
	masculí	femení	masculí	femení	
pròxim	aquest	aquesta	aquests	aquestes	això
llunyà	aquell	aquella	aquells	aquelles	allò

- Utilitzem **aquest, aquesta, aquests, aquestes, aquell, aquella, aquells, aquelles** per indicar persones, coses o llocs, propers o llunyans, que assenyallem. Quan acompanyen un nom, hi concorden en gènere i nombre. Si van sols, tenen el gènere i el nombre del nom a què es refereixen.

Aquest llibre és el de l'alumne?

No, aquest és el d'exercicis; el de l'alumne és aquell d'allà.

- Utilitzem **aquest, aquesta, aquests, aquestes** + terme temporal quan parlem d'activitats en passat que s'acaben de realitzar o realitzades en una unitat de temps que encara no s'ha acabat, fins ara. Aquests temporals introdueixen frases en què el verb pot anar en perfet d'indicatiu o en imperfet d'indicatiu.

Aquesta setmana ha vingut la meva germana a visitar-me.

Aquest any hi ha hagut molts accidents de trànsit.

Aquesta tarda feia molt vent.

- Utilitzem **aquest, aquesta, aquests, aquestes** + terme temporal quan parlem d'activitats que es duren a terme en un present o en un futur pròxim. Aquests temporals introdueixen frases en present d'indicatiu o en futur.

Aquest vespre no surto, em quedo a casa.

Aquest cap de setmana anirem a Solsona.

- Utilitzem **aquell, aquella, aquells, aquelles** + terme temporal quan parlem d'activitats que es van dur a terme en un passat llunyà, en un període de temps acabat. Aquests temporals introdueixen frases en què el verb pot anar en qualsevol temps passat, excepte en perfet d'indicatiu.

Aquell estiu va ser meravellós.

- Utilitzem **això** o **allò** per anomenar un objecte present, proper o llunyà, del qual desconexem el nom i també quan assenyallem o mostrem un espai, proper o llunyà, que no volem o no podem especificar en forma de nom.

Què és això?

Això és el menjador i allò la cuina.

estructures per demanar favors i frases per respondre-hi

poder (en present d'indicatiu o condicional)		+ infinitiu	Sí, i tant. No, no puc.
et li us els	fa / faria res		No, no em fa res. No puc, ho sento.

Pots venir a casa?

Sí, i tant.

Et fa res deixar-me el cotxe?

No, no em fa res.

estructures per demanar permís i frases per respondre-hi

poder (en present d'indicatiu o condicional)		+ infinitiu	Sí, i tant. No, ara no.
et li us els	fa res	que + present de subjuntiu	No, no em fa res. Sí, ho sento.
		si + present d'indicatiu	

Puc passar?

Sí, sí, i tant.

Li fa res que passi?

No, no em fa res. Passi, passi.

Et fa res si passo?

Sí, ho sento, ara no pot ser.

estructures per oferir ajuda i frases per respondre-hi

voler (en present d'indicatiu)	que + frase en present de subjuntiu	Sí, gràcies! No cal, gràcies. No, no cal. Gràcies.
--	---	--

Vols que t'ajudi?
No, no cal. Gràcies.

expressions locatives

a l'esquerra / a la dreta

- Al costat esquerre o dret. També podem dir: **a mà esquerra / a mà dreta**.

*Gira **a l'esquerra / a mà esquerra** i quan arribis a la plaça tomba **a la dreta / a mà dreta**.*

*L'habitació és **a la dreta / a mà dreta** i el bany, **a l'esquerra / a mà esquerra**.*

al costat

- Indica **a prop**, d'una banda o una altra. Va seguit de la preposició **de**, si darrere hi ha un complement del nom.

***Al costat de** la cuina hi ha el lavabo.*

al final

- Indica en un extrem del qual no es pot passar. Va seguit de la preposició **de**, si darrere hi ha un complement del nom.

*Segueixi aquest carrer i **al final**, giri a l'esquerra.*

*Continuï fins **al final del** carrer i giri a l'esquerra.*

al fons

- Indica la part més interna d'un recipient, més llunyana d'un espai o també la part oposada a l'entrada. Va seguit de la preposició **de**, si darrere hi ha un complement del nom.

*Ves pel passadís, **al fons**, hi ha el bany.*

***Al fons del** passadís, a mà esquerra, hi ha el bany.*

al mig

- Indica al centre. Pot anar seguit de la preposició **de**, si darrere hi ha un complement de nom.

***Al mig de** la plaça hi ha una parada de metro.*

abans / després

- Abans** significa més cap aquí i **després**, més cap enllà.

On és l'estació de trens?

*Saps on és el teatre? Doncs l'estació de trens és una mica **abans / després**.*

***Abans / Després** de la plaça, hi ha el teatre.*

amunt / avall

- Amunt** indica una direcció o situació ascendent i **avall**, descendent. No indiquen un punt concret.

*Si continua aquest carrer **amunt / avall**, trobarà una plaça.*

aquí / allà

- Aquí** indica un lloc assenyalat a prop de les persones que parlen i escolten. **Allà** indica un lloc assenyalat lluny de les persones que parlen i escolten. Tenen relació amb els demostratius **aquest...** i **aquell...**

***Aquest** noi d'**aquí** es diu Pere i **aquell** d'**allà**, Joan.*

baix / dalt

- Si ens referim a un lloc amb dos nivells, **baix** determina el nivell de **sota** i **dalt**, el nivell de **sobre**. **Baix** i **dalt** acostumen a anar precedits de la preposició **a**. Quan van precedits de la preposició **de** fan de complement del nom.

***A baix** (al pis de sota) hi ha el menjador i la cuina, i **a dalt** (al pis de sobre) hi ha les habitacions.*

*El pis **de baix** és més petit que el pis **de dalt**.*

davant / darrere

- Davant** indica la posició anterior d'un element respecte d'un altre. El seu contrari és **darrere**. Poden anar precedides de **a / al** i seguides de la preposició **de**, si darrere hi ha un complement del nom.

*(A / Al) **Davant de** casa meva hi ha un cine.*

*(A / Al) **Darrere de** l'escola hi ha una plaça.*

*Veus, l'escola? Doncs casa meva és **davant / darrere**.*

davant per davant

- Indica que dues coses, llocs o persones estan cara a cara, just davant mateix.

Davant per davant del lavabo hi ha la meva habitació.

entre... i...

- Indica la situació en l'espai que separa dos elements.

Entre el banc i casa meva hi ha la farmàcia.

prop / lluny

- Prop** indica que hi ha poca distància respecte d'un lloc. **Prop** acostuma a anar precedit de la preposició **a**: **a prop**. El seu contrari és **lluny**. **A prop** i **lluny** poden anar seguits de la preposició **de**, si darrere hi ha un complement de nom.

A prop de casa meva hi ha una plaça.

La parada d'autobús és lluny de casa.

recte

- Indica direcció en línia recta.

Segueixi recte i, quan trobi una plaça, giri a la dreta.

expressions temporals

- Les expressions temporals indiquen en quin moment es fa o passa una acció, respecte d'un altre moment.

per indicar un moment concret

abans de (+ infinitiu) # després de (+ infinitiu)

havent dinat = després de dinar

havent sopat = després de sopar

d'hora / aviat # tard

quan + frase

per indicar la freqüència en què es fa o passa una acció

+

sempre
cada dia, nit...
sovint
de / a vegades
de tant en tant
alguna vegada
mai

-

abans / després

- Abans** significa en temps anterior. Acostuma a anar en oracions en què el verb va en imperfet d'indicatiu. També pot significar més aviat. **Després** significa en temps posterior o més tard.

Abans sortia cada nit.

*Com que en Toni és molt puntual, sempre que quedo amb ell arribo **abans**.*

*Primer vaig posar-me a riure i **després** vaig demanar disculpes.*

*No arribaré a temps per dinar, vindré **després** a fer el cafè.*

- Abans de** significa més aviat de i **després de**, més tard de. Van davant d'un element nominal o d'un infinitiu.

*Has de trucar a l'escola **abans de** dimecres.*

***Abans de** tapar-te la ferida, renta-te-la amb aigua.*

*No pots entrar a l'edifici **després de** les deu.*

***Després de** sortir de casa, em vaig adonar que no duia les ulleres.*

aleshores / llavors

- Significa en aquell moment.

*Vaig arribar a casa i, **aleshores / llavors**, em va trucar la Blanca.*

ja / encara no

- Utilitzem **ja** per comprovar si alguna cosa ha passat, fins ara. I **encara no** per expressar que una acció no s'ha produït fins ara.

Què us sembla si anem a València?

*No, jo **ja** hi he estat. **Ja** hi he anat dos cops.*

*Doncs jo **encara no** hi he anat.*

mai

- Si **mai** va davant del verb, l'oració pot portar també la negació **no**. En canvi, si **mai** va darrere del verb, aquest ha de portar necessàriament la partícula negativa **no**.

*La Laura **mai (no)** fa esport.*

*La Laura **no** fa **mai** esport.*

- Mai**, en frases interrogatives, significa **alguna vegada**, i en respostes negatives, **cap vegada**.

*Has anat **mai** a Girona? = Has anat **alguna vegada** a Girona?*

*(No,) **mai**.*

quan

- Introdueix oracions que expressen temps. Significa en quin moment. El verb de les oracions introduïdes per **quan** acostuma a anar en indicatiu; però, si s'expressen accions futures, el verb va en subjuntiu.

***Quan em vaig casar**, vaig fer una festa amb molts convidats.*

***Quan arribis**, truca'm.*

marcadors temporals amb els temps verbals

avui ara fins ara fa una estona / fa un moment aquest matí / aquesta setmana / aquests mesos...	perfet d'indicatiu
l'any 2017... (anys passats) ahir abans-d'ahir l'altre dia la setmana passada / el mes passat... fa una setmana / fa un mes...	passat perifràstic d'indicatiu
demà demà passat dissabte que ve / la setmana que ve... aquest dissabte / aquest cap de setmana...	futur

pronoms

pronoms personals forts

	singular		plural	
	masculí	femení	masculí	femení
1a persona	jo		nosaltres	
2a persona	tu / vostè		vosaltres / vostès	
3a persona	ell	ella	ells	elles

- Generalment no acostumem a dir ni a escriure els pronoms personals com a subjecte de l'oració, ja que la forma verbal ja indica la persona.
- Vostè** i **vostès** s'utilitzen en un tractament formal, en general entre persones desconegudes, grans, i en relacions laborals i jeràrquiques.

pronoms febles de tercera persona en funció de complement directe: el, la, els, les

- Els pronoms febles **el**, **la**, **els**, **les** representen tot el complement directe, quan el nom d'aquest complement directe és concret i determinat per articles definits, per adjectius demostratius o per adjectius possessius. Si els pronoms **el** / **la** van davant d'un verb que comença per vocal o **h**, prenen la forma **l'**.

*Vas pagar **el** rebut de l'aigua?*

*Sí, **el** vaig pagar ahir.*

*Has comprat **l'oli**?*

*Sí, sí que **l'**he comprat.*

*Heu llegit **la** crítica d'aquesta pel·lícula?*

*Jo, sí. **La** vaig llegir al diari.*

*Has contestat **els** correus de la Rosa?*

*Encara no **els** he contestat.*

*Han estudiat bé **les** nostres propostes?*

*Sí, **les** trobem molt adequades a les nostres necessitats.*

- Per fer èmfasi en el complement directe, podem col·locar-lo davant de la frase i després repetir-lo, en forma pronominal, dins la frase. Llavors se sol separar amb una coma.

***Els tomàquets**, **els** he posat al calaix de la nevera.*

pronom feble de tercera persona en funció de complement directe: en

- El pronom feble **en** representa el nom del complement directe, quan aquest nom és concret, però indeterminat (no porta cap determinant o porta articles indefinits, adjectius indefinits, numerals o quantitatius). Si el pronom **en** va davant d'un verb que comença per vocal o **h**, pren la forma **n'**.

*L'hotel té **wifi** gratuït?*

*Sí, sí que **en** té.*

*Hi ha **habitacions** lliures?*

*No, no **n'**hi ha cap.*

- Per fer èmfasi en el complement directe, podem dir primer el nom en funció de complement directe i després la frase amb el pronom que el representa, precedida d'una coma. Si el pronom és **en**, hem de posar la preposició **de** davant del nom.

***D'**ascensor, **en** té?*

***I de** calefacció, **n'**hi ha?*

ho

- El pronom **ho** pot representar un element neutre: **això** / **allò**, una frase, un infinitiu o una oració d'infinitiu, en funció de complement directe.

*Saps **on** és l'estació de metro?*

*No, no **ho** sé.*

- El complement directe dels verbs que expressen una acció poden ser substituïts pels pronoms febles corresponents; però si en lloc d'aquests verbs utilitzem el verb **fer**, el pronom que substitueix l'acció és **ho**.

*Has **avisat** **els** pares?*

*Sí, ja **els** he **avisat**. / Sí, ja **ho** he **fet**.*

- El pronom **ho** fa d'atribut dels verbs **ser**, **estar** i **semblar**, i acostuma a representar un adjectiu que s'ha dit anteriorment.

*El Berenguer és molt **simpàtic** i la seva mare també **ho és**.*

*La Marta fa veure que no està **trista**, però realment **ho està**.*

*La Gina i la Laia són **tímides** i no **ho semblen**.*

pronoms de complement indirecte: em, et, li, ens, us, els.

- Els pronoms febles **em** / **m'**, **et** / **t'**, **li**, **ens**, **us** i **els** fan referència als seus equivalents forts: **a mi**, **a tu**, **a ell** / **a ella** / **a vostè**, **a nosaltres**, **a vosaltres**, **a ells** / **a elles** / **a vostès**. Sovint, a la mateixa frase, es repeteixen totes dues formes de pronoms, la feble i la forta.

***M'**agraden les pel·lícules de por. (**a mi**)*

*Doncs **a mi**, **m'**agraden les de riure.*

*A l'avi, **li** posen una injecció cada matí. (**a ell**)*

- A vegades podem sentir el pronom **els** amb un reforç vocàlic darrere com **els hi**, pronunciat [elzi]. És una forma col·loquial permesa en l'oralitat, però no acceptada en l'escriptura.

*(**A elles**) **Els hi** agrada més anar a ballar que anar al cine.*

hi

- És un pronom que normalment substitueix o representa una expressió de lloc, dita anteriorment. Per fer èmfasi en el lloc, podem dir primer l'expressió de lloc i després el pronom **hi** (amb coma o sense, darrere del lloc). També podem avançar el pronom **hi** i deixar l'expressió de lloc darrere del verb.

Quan vas anar al teatre?

***Hi** vaig anar ahir.*

*Al gimnàs, **hi** vas cada dia?*

***Hi** vas sovint, a la muntanya?*

es: ús impersonal

- Les construccions impersonals, que no es refereixen a ningú en concret, es formen amb el pronom **es** + verb, en tercera persona. **Es** es converteix en **s'**, si el verb comença amb vocal o **h**.

***S'hauria d'ordenar** l'habitació. (impersonal)*

formes dels pronoms

	davant del verb				darrere del verb			
	el verb comença amb consonant		el verb comença amb vocal o h		el verb acaba en consonant o u		el verb acaba en vocal, excepte u	
	singular	plural	singular	plural	singular	plural	singular	plural
1a persona	em	ens	m'	ens	-me	-nos	'm	'ns
2a persona	et	us	t'	us	-te	-vos	't	-us
3a persona	es		s'		-se		's	
	el	els	l'	els	-lo	-los	'l	'ls
	la	les	l'	les	-la	-les	-la	-les
	en		n'		-ne		'n	
	ho		ho		-ho		-ho	
	li	els	li	els	-li	-los	-li	'ls
	hi		hi		-hi		-hi	

que / quin en expressions exclamatives

- Utilitzem **que** davant d'un adjectiu o d'un adverbi per destacar-ne la intensitat.

***Que** fort!*

***Que** avorrit!*

***Que** bé!*

***Que** divertit!*

- Utilitzem **quin**, **quina**, **quins**, **quines** davant d'un nom per destacar-ne la intensitat.

***Quin** temps!*

***Quins** actors!*

***Quina** por!*

***Quines** setmanes!*

substantius: gènere de les professions

- ▶ Els substantius, o noms, poden ser propis o comuns.

noms propis

- ▶ Els noms propis identifiquen elements únics i s'escriuen en majúscula: *Esteve Amargós, Andorra, Parlament...*

noms comuns

- ▶ Els noms comuns poden designar persones, animals, coses, i altres elements i conceptes. Els noms que representen persones i animals són masculins o femenins, segons el seu sexe. Poden tenir la mateixa arrel: *fill, filla, fills, filles* o una de diferent per a cadascun, com presenta el quadre següent.

singular	
masculí	femení
pare	mare
marit / home	dona
oncle	tia
gendre	jove / nora

- ▶ Els noms que representen objectes, elements o conceptes tenen un gènere arbitrari, sense cap referència al sexe, perquè no en tenen: *el telèfon, la plata, la societat...*
- ▶ La majoria de noms de professions tenen dues formes, una per al masculí i una altra per al femení, i segueixen la normativa general de flexió de gènere: *doctor – doctora, diputat – diputada, infermer – infermera, arquitecte – arquitecta, mestre – mestra, fuster – fustera, bomber – bombera, cambrer – cambrera...*
- ▶ Hi ha noms de professions que acaben en **-ista**, **-ant** i **-aire**, que són iguals per al masculí i per al femení: *el / la taxista, el / la periodista, el / la lampista, el / la fabricant, el / la representant, el / la cantaire...*
- ▶ Molts noms de professions que en masculí acaben en **-ent** fan el femení en **-enta**: *dependent – dependenta, president – presidenta...*

VERBS

convenir + infinitiu / anar bé + infinitiu

- ▶ Per donar consells, podem utilitzar les estructures **convenir** + infinitiu, en condicional i en present d'indicatiu, i **anar bé** + infinitiu, en condicional. Els verbs **convenir** i **anar** van sempre en tercera persona del singular perquè el subjecte és l'infinitiu.

em / m'	convindria / convé aniria bé	+ infinitiu
et / t'		
li		
ens		
us		
els		

Em passo vuit hores davant de l'ordinador!

*Doncs **et convindria** fer exercici físic.*

Avui, he treballat tota la nit.

*Doncs, al llit ràpid, que **et convé** dormir.*

Hem caminat tres hores!

***Us aniria bé** descansar una mica.*

*Si tens mal de cap, **t'aniria bé** dormir una estona.*

fer

- Si volem referir-nos a la realització d'una acció que ha estat dita anteriorment, podem utilitzar el verb que expressa l'acció, o bé el verb **fer**. Quan utilitzem els verbs que expressen l'acció, si els complements són en forma de pronoms, els pronoms són els que representen els seus complements; però si utilitzem el verb **fer**, el pronom que representa l'acció és **ho**.

Heu **trucat a la policia**?

Sí, ja **hi** hem trucat. / **Ho** hem **fet** fa una estona.

fer mal / tenir mal de / fer-se mal a

- Per explicar que sentim dolor podem fer servir les estructures **fer mal** + part del cos i **tenir mal de** + part del cos.

Què **et fa mal**?

Em fa mal la panxa.

Què **us passa**?

Jo **tinc mal de** queixal i la Maria **té mal de** cap.

Què li passa a en Carles?

Li **fan mal** les cames.

- Per explicar el mal que hem rebut podem utilitzar l'estructura **fer-se mal a** + part del cos.

Ahir vaig caure i **em vaig fer mal al** turmell.

En Joan **s'ha fet mal a** l'esquena quan ha agafat la caixa.

formes verbals amb pronom de complement indirecte

- Les formes verbals **agradar** (més), **anar bé**, **semblar bé**, **estar bé**, **venir de gust** i **ser igual** es conjuguen amb el pronom de complement indirecte i el verb en tercera persona, del singular o del plural, perquè el subjecte és una activitat (nom o infinitiu).

pronoms complement indirecte	verb	subjecte
(a mi) em / m'	agrada (més)	activitat
(a tu) et / t'	va bé	
(a ell, a ella, a vostè) li	sembla bé	
(a nosaltres) ens	està bé	
(a vosaltres) us	ve de gust	
(a ells, a elles, a vostès) els	és igual	

A mi m'**agrada** més anar al cine que al teatre.

A ells els **agraden** les pel·lícules de por.

Et **va bé** quedar a les set?

Us **sembla bé** anar a fer una copa?

Ens **està bé** aquest restaurant.

Us **estan bé** aquestes propostes?

Li **ve de gust** prendre un cafè?

Et **venen de gust** els pastissos?

M'és igual anar al concert o quedar-me a casa.

preferir / estimar-se més / agradar més

- Utilitzem **preferir**, **estimar-se més** i **agradar més** per indicar preferències. El subjecte de **preferir** i **estimar-se més** és la persona que expressa la preferència. En canvi, la forma **agradar més** sempre va en tercera persona, del singular o del plural, perquè el subjecte és l'activitat (nom o infinitiu) i es conjuga amb els pronoms de complement indirecte.

Els teus amics **s'estimen més** / **prefereixen** anar a fer una copa.

Jo **m'estimo més** / **prefereixo** les pel·lícules romàntiques.

Als teus amics **els agrada més** anar a fer una copa.

A vostè **li agraden més** les novel·les de por que les d'aventures?

ser / estar / semblar

- Per dir les qualitats permanents o definitòries d'una persona utilitzem el verb **ser** + adjectiu o participi.
- Per dir les qualitats o estats transitoris referents a l'estat anímic o físic en què es troba algú en un determinat moment utilitzem el verb **estar** + adjectiu o participi.

La Maria **és** molt divertida, però avui **està** trista.

Aquesta setmana la Júlia **està** estressada i atabalada perquè té molta feina, però normalment **és** una persona tranquil·la.

En Marc **és** molt guapo, però avui **està** lleig.

- Quan parlem de l'aparença d'una persona utilitzem el verb **semblar**.

En Martí **sembla** tímid, però **és** molt obert.

Els tiets **semblen** tristos. No sé què els deu passar.

ser / haver-hi

- Utilitzem **ser** per localitzar un element. En alguns casos, podem utilitzar també **trobar-se**, **estar situat**.

*El menjador **és** al primer pis.*

*El lavabo **és** entrant a mà dreta.*

*Quan va néixer el nostre fill **ens trobàvem** a Brussel·les.*

*La casa de Pau Casals **està situada** al centre del Vendrell.*

- Utilitzem **haver-hi** per expressar la presència o l'existència d'un element en un lloc.

*Al primer pis **hi ha** les habitacions.*

*Entrant a mà dreta **hi ha** el lavabo.*

verbs per expressar el temps meteorològic

- Els verbs **ploure** i **nevar**, i els verbs **fer** i **haver-hi**, seguits de noms de fenòmens meteorològics, es conjuguen en tercera persona del singular.

*Avui **plou** molt.*

***Ha nevat** tota la nit.*

*Aquest cap de setmana **farà vent** i **hi haurà** núvols.*

*Aquesta setmana **hi ha hagut** molta boira.*

- Els verbs **caure** i **bufar** es complementen amb noms de fenòmens determinats i concorden amb el nom que fa de subjecte.

***Cauen** ruixats a gran part del país i **bufa** un vent molt fort de l'est.*

gerundi

- Els verbs de la primera conjugació fan el gerundi acabat en **-ant** (*ajudar - ajudant*), els de la segona conjugació en **-ent** (*conèixer - coneixent*) i els de la tercera conjugació en **-int** (*dormir - dormint*).

perífrasis

haver de + infinitiu

- Per donar consells, instruccions o expressar requisits podem utilitzar la perífrasi **haver de** + infinitiu. Acostumem a usar **haver de** en condicional, perquè suavitza l'obligatorietat que dona la mateixa expressió en present d'indicatiu. També es pot fer servir la forma impersonal: s'anteposa el pronom **es** / **s'** a la perífrasi.

*Pep, **hauries d'ordenar** l'habitació.* (forma personal)

***S'hauria d'ordenar** l'habitació.* (forma impersonal)

caldre + infinitiu / que + subjuntiu

- Per donar consells, instruccions o expressar requisits, podem utilitzar les perífrasis: **caldre** + infinitiu (forma impersonal) o **caldre** + **que** + subjuntiu (forma personal).

*Per entrar a treballar en aquesta empresa **cal parlar** idiomes.* (impersonal)

*Si en Joan vol ser monitor **cal que parli** català i castellà.* (personal)

ser necessari + infinitiu / que + subjuntiu

- Per donar consells, instruccions o expressar requisits, podem utilitzar les perífrasis **ser necessari** + infinitiu (forma impersonal) o **ser necessari** + **que** + subjuntiu (forma personal).

*Per entrar a treballar en aquesta empresa **és necessari parlar** idiomes.* (impersonal)

*Si en Joan vol ser monitor **és necessari que parli** català i castellà.* (personal)

estar + gerundi

- Usem la perífrasi **estar** + gerundi per parlar d'una acció que es produeix en un moment concret. Observem l'acció un cop ja ha començat però abans que s'acabi.

*Què **estàs fent**? **Estic escrivint** una invitació per a la festa.*

*Quan m'has trucat **estava comprant** al supermercat.*

soler + infinitiu / acostumar a + infinitiu

- Els verbs **soler** i **acostumar** serveixen per expressar accions freqüents o repetides, i es posen davant de l'infinitiu que expressa l'acció. El verb **acostumar** va sempre seguit de la preposició **a**.

*Quan érem petits, **solíem** / **acostumàvem a** anar de colònies a l'estiu.*

pensar + infinitiu

- Pensar** + infinitiu serveix per expressar la voluntat de fer una cosa.

*Què **penses fer** el cap de setmana que ve?*

Encara no ho sé.

*Ahir **pensava anar** al cine, però al final no hi vaig anar.*

present d'indicatiu

- Usem el present d'indicatiu per expressar accions que passen en el moment que es diuen i per expressar accions habituals o que passen amb freqüència.

Ara mateix **soc** molt feliç.

Cada dia **em llevo** a les set.

Els diumenges no **m'agraden** gaire.

PRIMERA CONJUGACIÓ

parlar	llevar-se
parlo	em llevo
parles	et lledes
parla	es lleva
parlem	ens llevem
parleu	us lleveu
parlen	es lleven

alteracions ortogràfiques

començar	plegar	passsejar	tancar
començo	plego	passeejo	tanco
comences	plegues	passeege	tanques
comença	plega	passeeja	tanca
comencem	pleguem	passeege	tanquem
comenceu	plegueu	passeegeu	tanqueu
comencen	pleguen	passeege	tanquen

formes irregulars

anar	anar-se'n	estar	estar-se
vaig	me'n vaig	estic	m'estic
vas	te'n vas	estàs	t'estàs
va	se'n va	està	s'està
anem	ens en / n'anem	estem	ens estem
aneu	us en / n'aneu	esteu	us esteu
van	se'n van	estan	s'estan

SEGONA CONJUGACIÓ

formes irregulars

beure	conèixer	dir-se	dur	escriure	fer	poder
bec	conec	em dic	duc	escric	faig	puc
beus	coneixes	et dius	dus (duus)	escrui	fas	pots
beu	coneix	es diu	du (duu)	escrui	fa	pot
bevem	coneixem	ens diem	duem	escrivim	fem	podem
beveu	coneixeu	us dieu	dueu	escriviu	feu	podeu
beuen	coneixen	es diuen	duen	escruien	fan	poden

prendre	saber	ser	veure	viure	voler
prenc	sé	soc	veig	visc	vull
prens	saps	ets	veus	vius	vols
pren	sap	és	veu	viu	vol
prenem	sabem	som	veiem	vivim	volem
preneu	sabeu	sou	veieu	viviu	voleu
prenen	saben	són	veuen	viuen	volen

TERCERA CONJUGACIÓ

model sense -eix

dormir
dormo
dorms
dorm
dormim
dormiu
dormen

model amb -eix

llegir
llegeixo
llegeixes
llegeix
llegim
llegiu
llegeixen

formes irregulars

obrir	sortir	tenir	venir
obro	surto	tinc	vinc
obres	surts	tens	vens
obre	surt	té	ve
obrim	sortim	tenim	venim
obriu	sortiu	teniu	veniu
obren	surten	tenen	venen

passat perifràstic d'indicatiu

- S'utilitza per parlar d'algun fet del passat que considerem acabat i sense relació amb el present.

*Neus Català **va morir** el 13 d'abril de 2019.*

vaig	+ infinitiu
vas	
va	
vam (vàrem)	
vau (vàreu)	
van (varen)	

comprar	casar-se	anar-se'n
vaig comprar	em vaig casar / vaig casar- me	me'n vaig anar / vaig anar- me'n
vas comprar	et vas casar / vas casar- te	te'n vas anar / vas anar- te'n
va comprar	es va casar / va casar- se	se'n va anar / va anar- se'n
vam comprar	ens vam casar / vam casar- nos	ens en vam anar / vam anar- nos-en
vau comprar	us vau casar / vau casar- vos	us en vau anar / vau anar- vos-en
van comprar	es van casar / van casar- se	se'n van anar / van anar- se'n

perfet d'indicatiu

- S'utilitza per expressar una acció passada, realitzada durant una part del dia d'avui o durant un període de temps que relacionem amb el present.

*Avui no **m'he afaitat** perquè **m'he llevat** tard.*

***He menjat** calçots tres vegades **a la meua vida**.*

***Aquesta setmana ha vingut** la meua germana a visitar-me.*

- Si no expressem el moment del passat en què succeeix una acció, utilitzem el perfet d'indicatiu si el parlant la percep en un temps encara present. Si la situa en un temps llunyà, utilitzem el passat perifràstic d'indicatiu.

*En Pep Guardiola **ha guanyat** molts partits de futbol. (L'acció se sent encara com a present.)*

*En Pep Guardiola **va guanyar** molts partits de futbol. (L'acció ja no se sent com a present.)*

he	+ participi
has	
ha	
hem	
heu	
han	

llevar-se	
m'he	llevat
t'has	
s'ha	
ens hem	
us heu	
s'han	

anar-se'n
me n'he anat
te n'has anat
se n'ha anat
ens en / n'hem anat
us en / n'heu anat
se n'han anat

participi

formes regulars

infinitiu acabat en:	participi acabat en:
-ar	-at
-er / -re	-ut
-ir	-it

formes irregulars

infinitiu	participi	infinitiu	participi	infinitiu	participi
absoldre	absolt	entendre	entès	resoldre	resolt
admetre	admès	escriure	escrit	respondre	respost
aparèixer	aparegut	fer	fet	riure	rigut
aprendre	après	haver	hagut	saber	sabut
beure	begut	morir	mort	ser	sigut / estat
cometre	comès	néixer	nascut	suspendre	suspès
conèixer	conegut	obrir	obert	tenir	tingut
creure	cregut	oferir	ofert	treure	tret
difondre	difós	ploure	plogut	venir	vingut
dir	dit	poder	pogut	veure	vist
dur	dut	prendre	pres	viure	viscut
encendre	encès	prometre	promès	voler	volgut

imperfet d'indicatiu

- Useu l'imperfet d'indicatiu per descriure com eren les persones o les coses en un passat.

*Abans la Mireia **era** molt tímida i tancada.*

*Quan tenies quinze anys, **portaves** ulleres i **duies** els cabells arrissats.*

- Useu l'imperfet d'indicatiu per descriure una situació del passat, habitual o repetida.

*Quan **festejàvem** ens **trucàvem** cada dia dues o tres vegades.*

*Jo abans **guanyava** molts diners, **viatjava** molt sovint, **menjava** cada dia en un restaurant i **tenia** molts amics.*

- Normalment la síl·laba tònica de les formes de l'imperfet d'indicatiu és: **-ava**, **-aves**, **-ava**, **-àvem**, **-àveu**, **-aven**, **-ia**, **-ies**, **-ia**, **-íem**, **-íeu**, **-ien**. Alguns verbs com **ser**, **fer**, **dur**... tenen la síl·laba tònica a l'arrel. La primera i segona persona del plural de l'imperfet d'indicatiu sempre s'accentuen.

portar	voler	tenir	ser	fer	dur
portava	volia	tenia	era	feia	duia
portaves	volies	tenies	eres	feies	duies
portava	volia	tenia	era	feia	duia
portàvem	volíem	teníem	érem	fèiem	dúiem
portàveu	volíeu	teníeu	éreu	fèieu	dúieu
portaven	volien	tenien	eren	feien	duien

futur

- ▶ Per expressar accions que passaran posteriorment al moment en què es parla o en què esdevé una acció podem utilitzar el futur.
- ▶ El futur dels verbs regulars de totes les conjugacions es forma afegint les terminacions **-é, -às, -à, -em, -eu, -an** a l'última **-r** de l'infinitiu: *menjar - menjaré, veure - veurà, conèixer - coneixerà, sortir - sortirà...*
- ▶ La primera, segona i tercera persones del singular del futur sempre s'accentuen: *cantaré, cantaràs, cantarà, prendré, prendràs, prendrà, faré, faràs, farà, dormiré, dormiràs, dormirà...* Les altres no s'accentuen mai.

formes irregulars

anar	fer	tenir	venir	poder	voler	haver
aniré	faré	tindré	vindré	podré	voldré	hauré
aniràs	faràs	tindràs	vindràs	podràs	voldràs	hauràs
anirà	farà	tindrà	vindrà	podrà	voldrà	haurà
anirem	farem	tindrem	vindrem	podrem	voldrem	haurem
anireu	fareu	tindreu	vindreu	podreu	voldreu	haureu
aniran	faran	tindran	vindran	podran	voldran	hauran

- ▶ Per expressar una acció futura planificada, a vegades podem fer servir el present d'indicatiu.

*Diumenge **sortirem** / **sortim** a les vuit del matí i **farem** / **fem** una ruta literària.*

condicional

- ▶ Utilitzem el condicional per demanar i donar consells. El condicional dels verbs regulars es forma afegint les terminacions **-ia, -ies, -ia, -íem, -íeu, -ien** a l'última **-r** de l'infinitiu: *menjar - menjaria, beure - beuria, prendre - prendria, sortir - sortiria...*

*No sé què fer. Tu què **faries**?*

*Jo, de tu, **aniria** al metge.*

- ▶ La primera i segona persona del plural del condicional sempre s'accentuen: *cantaríem, cantaríeu, faríem, faríeu, prendríem, prendríeu, dormiríem, dormiríeu...*

formes irregulars

anar	fer	tenir	venir	poder	voler	haver
aniria	faria	tindria	vindria	podria	voldria	hauria
aniries	faries	tindries	vindries	podries	voldries	hauries
anirà	farà	tindrà	vindrà	podrà	voldrà	haurà
aniríem	faríem	tindríem	vindríem	podríem	voldríem	hauríem
aniríeu	faríeu	tindríeu	vindríeu	podríeu	voldríeu	hauríeu
anirien	farien	tindrien	vindrien	podrien	voldrien	haurien

imperatiu

- Fem servir l'imperatiu per donar ordres o instruccions, afirmatives o negatives.
- La segona persona del singular i del plural (tu i vosaltres) dels imperatius afirmatius provenen del present d'indicatiu. La tercera persona del singular i del plural (vostè i vostès) i la primera persona del plural (nosaltres), del present de subjuntiu.

present d'indicatiu	imperatiu	present de subjuntiu
prenc		prengui
prens	pren (tu)	prenguis
pren	prengui (vostè)	prengui
prenem	prenguem (nosaltres)	prenguem
preneu	preneu (vosaltres)	prengueu
prenen	prenguin (vostès)	prenguin

formes irregulars

	anar	fer
tu	ves	fes
vostè	vagi	faci
nosaltres	anem	fem
vosaltres	aneu	feu
vostès	vagin	facin

- Utilitzem les formes del present de subjuntiu per negar la forma de l'imperatiu.

	menjar	beure	fer	dormir	seguir
no	mengis	beguis	facis	dormis	segueixis
	mengi	begui	faci	dormi	segueixi
	mengem	beguem	fem	dormim	seguim
	mengeu	begueu	feu	dormiu	seguiu
	mengin	beguin	facin	dormin	segueixin

- Si el verb va amb pronom, en la forma de l'imperatiu afirmatiu, es posa darrere: *vacuni's, posa't, renti's...* Si la forma és negativa, el pronom va davant del verb en subjuntiu: *no es vacuni, no et posis, no es renti...*

present de subjuntiu

- En els verbs regulars de la primera i segona conjugació, el present de subjuntiu es forma substituint les terminacions de l'infinitiu per: **-i, -is, -i, -em, -eu, -in**; i en els verbs de la tercera conjugació per: **-i, -is, -i, -im, -iu, -in**.

parlar	perdre	dormir	seguir
parli	perdi	dormi	segueixi
parlis	perdis	dormis	segueixis
parli	perdi	dormi	segueixi
parlem	perdem	dormim	seguim
parleu	perdeu	dormiu	seguiu
parlin	perdin	dormin	segueixin

formes irregulars

fer	poder	saber	ser	tenir	venir
faci	pugui	sàpiga	sigui	tingui	vingui
facis	puguis	sàpigues	siguis	tinguis	vinguis
faci	pugui	sàpiga	sigui	tingui	vingui
fem	puguem	sapiguem	siguem	tinguem	vinguem
feu	pugueu	sapigueu	sigueu	tingueu	vingueu
facin	puguin	sàpiguen	siguin	tinguin	vinguin

estructures amb subjuntiu

és necessari és imprescindible és indispensable cal	que + present de subjuntiu
--	--------------------------------------

*Si vols ser professor, **és necessari** / **és imprescindible** / **és indispensable que tinguis** paciència.*

***Cal que tingueu** el certificat, si us voleu presentar a les proves.*

voler buscar demanar necessitar	algú / persones / un candidat	que + present de subjuntiu
--	----------------------------------	--------------------------------------

***Busquen un noi que tingui** experiència.*

***Demanen candidats que parlin** tres idiomes.*

voler	que + frase en present de subjuntiu
-------	--

Vols que t'ajudi?

***Voleu que els nuvis arribin** més d'hora?*

